

llurs propies conveniències sobre les conveniències generals.

Des de la privació de comerciar amb determinades terres fins a la anulació dels furs i naturals llibertats; des de l'imposició de pendre part en guerres inverossímils fins a l'imposició d'un llenguatge foraster; desde l'esclavatje espiritual fins a la material ruïna, tot ho ha sufert el nostre poble en un parell de centúries! Tot per causa de mantenir al poble en el secret de tot lo que era més substancial per la seva vida.

Les dues principals bases de la diplomàcia d'abans de 1914 (malgrat tenir ben codificats els preceptes de la vida internacional) eren la desconfiança i l'astúcia. Les úniques bases de les organitzacions partidistes de la nostra política són estades fins ara el recel i l'astúcia.

Els Congressos socialistes anglesos i alemanys han convergit noblement al tractar de la malignitat de la diplomàcia secreta. Fòra, s'han acabat ja les negociacions de Govern amagades als pobles! No més engany. No més política de catacumba.

Aquell «ministre públic» el caràcter del qual tan gràficament pintava La Bruyère, ha d'esser desterrat dels directoris polítics. Si la política s'inspirés en els sentiments del poble i no en les arbitrarietats d'uns quants explotadors de la mateixa ingenuïtat popular, no caurien mai les civilitzacions dins els abismes de l'injustícia.

La pintura de la Bruyère, aplicable a tots els enemics de la claror política és aquesta: «El ministre públic és un camaleó, un Proteu, semblant qualche vegada a un hàbil jugador; no demostra humor ni temperament per a no deixar escapar res de son secret per passió o per debilitat... Totes les mi-

res d'un embaixador, totes ses màximes, tots els refinaments de sa política tenen a un sol fi: el no deixar-se enganyar per enganyar an els demés».

Difícil serà, en veritat, fer comprendre tal resolució dels socialistes anglesos i alemanys als plenipotenciaris i subalterns de cancelleria, però no tan difícil serà fer-la comprendre a les gents de les diferents nacionalitats bel·ligerants que són estades víctimes callades del desproporcionat poder dels diplomàtics. Cosa semblant passa amb el concepte de «Autonomia». Serà molt difícil de fer capir al cacic la transcendent significació de l'Autonomia. Perquè ells, ara, dins el regim centralista, tenen concentrat en llurs mans el «poder» que correspon a la totalitat de ciutadans. Ells, saben—massa que ho saben—que una vegada que la política està elevada a la categoria que li correspon i col·locada constantment dins l'hemisferi de la llum, llur poder personal queda reduït al del més humil ciutadà. En canvi, el concepte intrínsec de l'Autonomia ha d'esser bo de fer comprendre fins als ciutadans menys iniciats en qüestions polítiques, perquè al fons de tot fàcilment veuràn com s'els eleva i garantisa llur dignitat personal, abans forçosament mediatitzada.

Una de les immortals lliçons d'aquesta guerra la tenim amb la resolució dels socialistes anglesos i alemanys execrant unànimament la diplomàcia secreta.

A l'execració de la diplomàcia secreta, diem nosaltres, s'ha d'afegir l'execració d'aquest domini de les masses populars per medi del «secret» polític, base dels desequilibris interiors de les nacionalitats i rêmora fatal del patriotisme.

De «La Veu de Mallorca».